

Lavenergi sykehus

**Hvordan redusere energiforbruket i nye sykehus med 50%
Resultatspredning etter avsluttet forskningsprosjekt**

SEMINAR 6.– 7. MAI 2015

Norconsult AS, Vestfjordgaten 4, Sandvika

Seminarer er rettet mot Helse Norge og målgruppen er personell innen ledelse, prosjektutvikling, miljøledelse, drift- og vedlikehold i sykehus.

Vel møtt til faglig påfyll og sosial kontakt med andre innen Helse Norge.

Priser

Seminaravgift kr 1500,00

Felles kveldsarrangement kr 300,00

For ansatte i Helse Sør-Øst regionen betales dette på felles faktura.

Thon Hotell Oslofjord i Sandvika, rom kr 1250,00 inkl. frokost. Betales av den enkelte direkte til hotellet.

Påmeldingsfrister

Hotellreservasjon: Innen torsdag 9. april 2015 (hotell er reservert frem til 9.4.)

Seminar: Innen 23. april 2015

Spørsmål kan rettes til Norconsult ved Beate Rønning, telefon: 67 57 17 17
beate.berglund.ronning@norconsult.com

Påmelding: <https://response.questback.com/norconsultas/a21v7wi3vd/>

Norconsult

www.norconsult.no

Norconsult er Norges største tverrfaglige rådgiver innen samfunnsplanlegging og prosjektering. Vi bidrar til et bærekraftig samfunn gjennom forankret og målrettet rådgivning – fra idéutvikling og overordnede planer til prosjektering og driftsstøtte.

Lavenergi sykehus

Program

DAG 1: ONSDAG 6. MAI

09:30 – Registrering kaffe

10:00 – Velkommen

Egil Gossé, Divisjonsdirektør Tekniske systemer, Norconsult

10:05 – Betydningen av energiøkonomisering i Helse Norge

Steinar Frydenlund, Eiendomsdirektør i Helse Sør-Øst, styreleder Sykehusbygg HF og medlem av styringsgruppen for Lavenergisykehus

10:15 – Hvorfor er forskning innen energigevinst i helsesektoren viktig

Fridjof Unander, Direktør energi-divisjonen, Norges Forskningsråd

10:30 – Fokus på energiøkonomisering og driftssikkerhet

Bjørn Remen, konstituert administrerende direktør i Sykehusbygg HF

11:15 – Forskningsprosjektet – Lav-energisykehus – Hvordan redusere energibruk med 50% i nye sykehusbygg

Prosjektleder Lavenergisykehus Trond Thorgeir Harsem, Siv.ing. Norconsult, Førstelektor HiOA

12:00 – Lunsj

12:45 – Belysning

Energieffektiv belysning
Janne Grindheim, Siv.ing, Norconsult
LED i sykehus
Tor Mjøs, Siv.ing, Norconsult

13:45 – Inneklima og Ventilasjon

Hvordan skape vinn-vinn for både helse, energi, økonomi og bærekraft?
Jan Vilhelm Bakke, PhD. Overlege
Arbeidstilsynet, Førsteamanuensis i miljømedisin NTNU

Luftsmitte i sykehus

Egil Lingaas, Avdelingsoverlege smittevern, Oslo universitetssykehus HF

CFD- simuleringer av luftsmitte i isolater

Bård Venås, Dr.ing., Norconsult

Hvordan prosjektere operasjonssaler med roterende gjenvinner

Frode Hovdenak, Siv.ing, Norconsult

Energibesparelse ved behovsstyrt ventilasjon

Mads Mysen, Seniorforsker Sintef, Prof.2 HiOA

15:35 – Kaffepause

15:50 – Tekniske systemer

Integrerte tekniske systemer - hvordan integrere de ulike tekniske fag.

Pål Hansen, Systemintegrator, SAAS

Hvordan optimalisere varme- og kulde tekniske anlegg?

Prosjektleder Lavenergisykehus Trond Thorgeir Harsem, Siv.ing. Norconsult, Førstelektor HiOA

- Termisk utnyttelse av grunnvarme
- Frikjøling
- Resultater fra utviklet simulering-program

16:30 – Økonomi i prosjekter

ENOVA's støtteprogrammer
Jan P. Amundal, Seniorrådgiver, Enova

HSØ's låneordning

Sigmund Stikbakke, Spesialrådgiver, Helse Sør-Øst

Hvordan utnytte tiltaksliste fra energimerking?

Espen Aronsen, Fagsjef, GK Norge

17:00 – Hvordan se sammenhengen mellom mange enøk tiltak, økonomisk besparelse og total internrente

Åsa Wahlstrøm, Professor, Chalmers Tekniska Högskola

17:30 – Oppsummering dag 1

Informasjon om kveldsprogram

18:30 – Båttur med Christiania

Inkl. matservering
Avgang: Sandvika-brygge

22:00 – Ankomst Sandvika-brygge

DAG 2: TORSDAG 7. MAI

08:30 – Bygg

Bygningsfysikk i Sykehus
Thor-Oskar Relander, Dr.ing., Norconsult

Passivhus Miljøhuset GK – beregnet energiforbruk og faktisk forbruk
Espen Aronsen, Fagsjef, GK Norge

09:45 – Drift

Hvor går energien? – Kartlegging i nye og eksisterende sykehus

Robert Martinez, Senior energirådgiver, Norconsult

10:15 – Kaffepause

med enkel bespisning

10:35 – Energimåling

Hva skal vi måle og hvordan?

Norconsult

Fang energityven

Katharina Bramslev, Daglig leder, Grønn Byggallianse

EOS – hvordan bruke og tolke data

Øyvind Sandstad, Seniorrådgiver, EVOTEK

11:35 – Sykehusspesifikt utstyr

Muligheter og trender innen sykehus-spesifikt utstyr

Siemens

Energiriktig spesifikasjon av sykehus-spesifikt utstyr

Norconsult

12:45 – Oppsummering og avslutning

13:00-1400 – Lunsj